

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до семінарських занять з дисципліни
«Стандартизація в документно-інформаційній сфері»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
за ОПП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
(для всіх форм навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
політологічних та
культурологічних студій
СНУ ім. В. Даля
Протокол № 10 від 14.05.2024

Київ 2024

УДК 006.03:[316.776:002.1](076)

Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») за ОПП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (для всіх форм навчання) / уклад. : І.М. Сілютіна, М.О. Петренко. – Київ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. – 11 с.

У методичних вказівках висвітлено всі теми, що виносяться на семінарські заняття. Видання містить план семінарського заняття, контрольні питання, список рекомендованої літератури та практичні завдання.

Укладачі

І.М. Сілютіна, доц.
М.О. Петренко, ст. викл.

Відпов. за випуск

Л.І. Павлова, доц.

Рецензент

О.В. Прокопенко, доц.

Семінарське заняття 1

Тема: Стандартизація: сутність, зміст, види

План

сновні положення стандартизації, її види, методичні засади.
види і категорії стандартів.
технічні умови.
стандарти національної систем стандартизації.
державні класифікатори. ДКУД.

Контрольні запитання

а які види можна поділити стандартизацію?
кі об'єкти не можуть бути стандартизовані?
кий документ можна вважати нормативним?
кий ефект дає застосування стандартизації?
а яких засадах застосовуються Національні стандарти та кодекси
усталеної практики?
кі вимоги стандартизуються у технічних регламентах?
к називається стандарт, прийнятий національним органом стандартизації
та доступний для широкого кола користувачів?
Чи можуть вимоги, які висуваються до продукції технічними умовами,
бути не нижчими від тих, що передбачені державними стандартами?
и підлягають технічні умови державній реєстрації?
Чому до національних стандартів України прирівнюються державні
класифікатори?
о таке ДКУД?

Література

СТУ 1.7-2001. Правила і методи прийняття та застосування міжнародних і
регіональних стандартів. – Чинний від 2001-07-01. – К. : Держстандарт
України, 2001. – 28 с.

СТУ 3966:2009. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення
стандартів на терміни та визначення понять. – На заміну ДСТУ 3966–2000. –
Чинний від 01.04.2010. – К. : Держспоживстандарт, 2009. – 35 с.

Класифікатор управлінської документації НК -10:2021. – Київ : УНДІАСД, 2021.
– 26 с. URL: <https://undiasd.archives.gov.ua/doc/klasifikator.pdf>

Кириленко В.В. Національна стандартизація. Науково-технічна термінологія:
сучасний стан та підходи до її розвитку на прикладі сфери інтелектуальної
енергетики / В.В. Кириленко, І.В. Блінов, В.В. Кучанський // Стандартизація,
сертифікація, якість. – 2019. – № 5 (117). – С.4 – 9.

Кропивна А. В. Стандартизація : навч. посіб. / А. В. Кропивна, Г. С. Бондаренко,
В

р

Українське Агентство зі Стандартизації. Державне підприємство «Український

.

с

К

р

науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості

Шинкарук В.Д. Державні термінологічні стандарти України в науковому дискурсі: проблемні питання / В.Д. Шинкарук, С.В. Харченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія “Філологічні науки”. – К. : Міленіум, 2017. – Вип. 263. – С. 56-61

Семінарське заняття 2

Тема: Національна система стандартизації України

План

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації.

Національний орган стандартизації.

Технічні комітети.

Національний фонд нормативних документів.

Розроблення проектів, перевіряння, перегляд та скасування національних нормативних документів. Нормоконтроль.

Контрольні запитання

Чи є незалежна Україна членом Міжнародної організації зі стандартизації?

Яку установу покладено функції національного органу стандартизації?

Які функції суб'єктів стандартизації відповідно до закону України «Про стандартизацію»?

Яка головна мета діяльності департаменту технічного регулювання?

Яке підприємство має виняткове право на розповсюдження національних стандартів?

Де розміщено Офіційний Каталог національних стандартів та кодексів ustalеної практики?

Де розміщені технічні комітети стандартизації?

Яка структура технічного комітету 144?

Яка мета створення Національного фонду нормативних документів?

Як відбувається розповсюдження копій нормативних документів?

Якими послугами забезпечує споживачів Національний фонд нормативних документів?

Яка схема класифікації ступеня відповідності застосовується у разі прийняття міжнародного нормативного документа як національного?

Для яких організацій та підприємств обов'язковим є здійснення нормоконтролю?

Література

Кропивна А. В. Стандартизація : навч. посіб. / А. В. Кропивна, Г. С. Бондаренко,

р
Українське Агентство зі Стандартизації. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та

я
к
о
в
д
а

Семінарське заняття 3-4

Тема: Уніфікація і стандартизація управлінських документів

План

уніфікована система організаційно-розпорядчої документації.
стандартизація керування документаційними процесами.
процеси керування документаційними процесами.
державна уніфікована система документації.
стандартизація державної уніфікованої системи документації.

ц
і
ю

Контрольні запитання

1. Яке основне завдання уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації?

2. Що стало причиною створення УСОПД?

3. Які основні напрями удосконалення документаційного забезпечення управлінської діяльності?

к 4. Що входить до складу УСОПД?

о 5. На яких базових стандартах ґрунтується УСОПД?

н 6. Які проблеми мав вирішувати ISO 15489-2001 «Інформація та документація. Керування документацією»?

У 7. Який вітчизняний стандарт підготовлено на основі міжнародного стандарту ISO 15489-2001 «Інформація та документація. Керування документацією»?

а 8. Які чинники обумовлювали необхідність якнайшвидшого впровадження ISO 15489-2001 «Інформація та документація. Керування документацією»?

и 9. Яких напрямків діяльності стосується ISO 5127:2017 «Інформація та документація. Основні положення та словник»?

в 10. Як визначалося поняття «керування документаційними процесами» Керування документаційними процесами. Частина 1. Основні положення (ISO

д

0 11. Чи стосується діяльності архівних установ ДСТУ 4423-1:2005 «Інформація та документація. Керування документаційними процесами»?

. 12. Які функції має виконувати службовий документ відповідно до ДСТУ

0
6
.
2
0

13. Охарактеризуйте вимоги, що висуваються до зміту службового документа.
14. Чим відрізняється оновлена версія ДСТУ ISO 15489-1:2018 відрізняється від попередньої?
15. Як розглядається в документознавстві уніфікація і стандартизація?
16. У чому особливість локальної уніфікації?
17. За рахунок чого досягається економічна ефективність уніфікації та стандартизації документів?
18. На що спрямовані методи змістовної уніфікації?

Практичне завдання 1

З'ясуйте кількість редакцій зазначених стандартів перших років незалежності України у сфері інформації та документації. Результати оформіть у табличній формі та завантажте до ecampus.

Державні стандарти:

ДСТУ 3843-99 «Державна уніфікована система документації. Основні положення»

ДСТУ 3844-99 «Державна уніфікована система документації. Формуляр-зразок. Вимоги до побудови»

ДСТУ 4163-2003 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів»

ДСТУ 2392–94 «Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення»

ДСТУ 2394–94 «Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення»

ДСТУ 2395–94 «Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та вибір термінів індексування. Загальна методика»

ДСТУ 2398–94 «Інформація та документація. Інформаційні мови. Терміни та визначення»

ДСТУ 3017–95 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»

ДСТУ 3018–95 «Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення».

Приклад:

ДСТУ 2372–94 «Діловодство та архівна справа. Терміни та визначення»	ДСТУ 2372:2004 «Діловодство та архівна справа. Терміни та визначення понять»	ДСТУ «Діловодство та архівна справа. Терміни та визначення»

Література

Кропивна А. В. Стандартизація : навч. посіб. / А. В. Кропивна, Г. С. Бондаренко, В.М. Кропивний. – Кропивницький : ЦНТУ, 2021. – 307 с. URL:

Державний стандарт «Керування документаційними процесами. Частина 1: Основні положення (ISO 15489-1:2001, MOD)». URL:

Державний стандарт «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020». URL:

4. Національний класифікатор управлінської документації НК 010:2021.

–

К
Семінарське заняття 5-6
Стандартизація у бібліотечно-інформаційній сфері
План

Стандарти у бібліотечно-інформаційній сфері.

Термінологія бібліотечно-інформаційної сфери.

Структура тезаурусів.

Стандартизація застосування універсальної десяткової класифікації.

Стандартизація діяльності бібліотечно-інформаційної сфери

I

А
Контрольні запитання

С 1. У чому полягає мета стандартизації у сфері бібліотечної справи?

Д 2. Назвіть завдання стандартизації у сфері бібліотечної справи.

3. На якому ресурсі можна знайти інформацію про міжнародні стандарти ISO, з якими було гармонізовано нові національні стандарти?

4. Що визначає ДСТУ ISO 2789:2016 «Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика»?

Яка основна мета ДСТУ ISO 11620:2016 «Інформація та документація. Показники функціонування бібліотек»?

6. Які групи показників ефективності визначено ДСТУ ISO 11620:2016 «Інформація та документація. Показники функціонування бібліотек»?

7. Як визначається поняття «бібліотечне обслуговування» у стандарті ДСТУ 7448:2013 «Інформація і документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять»?

8. Що таке тезаурус?

9. Чому тезаурус вважається одним із дієвих інструментів для опису окремих предметних сфер?

10. Який стандарт регламентує принципи оформлення бібліографічних посилань та складання бібліографічних описів?

11. Чи може використовуватися ДСТУ ГОСТ 7.1-2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» для оформлення бібліографічних посилань?

12. Які функції в бібліографічному описі виконує пунктуація?

13. Що дає в міжнародному масштабі уніфікація бібліографічного запису?
14. Який стандарт регламентує правила складання бібліографічних посилань?
15. Що виступає джерелами інформації для складання бібліографічного посилання на електронний ресурс?
16. Яким вимогам відповідає Універсальна десяткова класифікація (УДК)?
17. Який принцип лежить в основі структури УДК?

Практичне завдання 2

Охарактеризуйте, як положення міжнародних стандартів позначаються на виявленні й оцінюванні впливу бібліотек та їхніх сервісів на соціальних суб'єктів (особи, установи й спільноти, суспільство загалом). Відповідь у вигляді файлу розмістити у ecampus на сторінці дисципліни.

Література

- енідиктова А. Методики визначення якості та ефективності функціонування бібліотек / А. Методики визначення якості та ефективності функціонування бібліотек // Вісник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2022. – № 9 (314). – С. 4. 12.
- ім'янюк Л. Стандарт із міжнародної бібліотечної статистики ISO 2789:2013: бібліографічний запис / Л. Ім'янюк // Вісник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2022. – № 9 (314). – С. 4. 12.
- СТУ 7448:2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять : вид. офіц. – Уведено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26–80) ; чинний від 2014–07–01. – Київ : Міністерство економіки України, 2014. III. – 41 с.
- Кропивна А. В. Стандартизація : навч. посіб. / А. В. Кропивна, Г. С. Бондаренко, В. М. Кропивний. – Кропивницький : ЦНТУ, 2021. – 307 с. URL: <https://www.cntu.edu.ua/>

Мураховський А. Ліцензійне забезпечення впровадження національного еталона Універсальної десяткової класифікації (УДК) в Україні: шляхи та перспективи модернізації й оновлення / А. Мураховський, В. Муравйова // Вісник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2022. – № 9 (314). – С. 4. 12.

Соколова І. Інформаційне забезпечення впровадження національних і міжнародних стандартів у діяльність бібліотек України / І. Соколова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 56. № 1. С. 217 – 238.

8. Стандарти з інформації, бібліографії, бібліотечної та видавничої справи / А. Методики визначення якості та ефективності функціонування бібліотек // Вісник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2022. – № 9 (314). – С. 4. 12.

Яковенко О. Г. Вплив бібліотек і бібліотечних сервісів на суспільство: аспекти стандартизації / О. Г. Яковенко // Бібліотекознавство. Документознавство. – 2022. – № 9 (314). – С. 4. 12.

и
б
б
в
г
д
е
ж
з
и
й
к
л
м
н
о
п
р

Лекція 7

Тема: Стандартизація в архівній справі

План

ермінологія архівної справи.

Стандартизація архівного описування документів.

егламентация збереження електронних документів

Контрольні запитання

Якими галузевими стандартами регламентується вітчизняна архівна справа?

2. Які фактори визначили швидкий темп розроблення та імплементації міжнародних стандартів у сфері архівної справи?

3. Що таке архівний документ згідно ДСТУ 2732:2004 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять»?

4. Який вітчизняний стандарт регламентує правила описування архівних документів?

5. Які проблеми з гармонізацією міжнародних стандартів в Україні?

6. Вкажіть умови переходу України до формування єдиного інформаційного простору в сфері архівної справи.

7. Який документ визначає основні засади організації робочих процесів із надання та отримання доступу до об'єктів та інформації цифрового фонду користування документами НАФ?

8. У чому полягає методика створення цифрових копій документів?

9. Які нормативні документи регламентують процес збереження електронних документів?

Література

оступ до цифрового фонду користування документами Національного архівного фонду: методичні рекомендації / Держ. арх. служба України, Укр. наук.-дослід. ін-т арх. справи та документознавства; уклад.: Л. В. Дідух, Т. М. Ковтанюк. – Київ, 2022. – 85 с.

ропівна А. В. Стандартизація : навч. посіб. / А. В. Кропівна, Г. С. Бондаренко, В.М. Кропівний. – Кропивницький : ЦНТУ, 2021. – 307 с. URL:

ина Ж.В. Синхронізація практичних методик в архівних установах для полегшення дослідницької роботи: дескриптивні стандарти міжнародної ради архівів / Ж.В. Мина // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Т.33 (72). № 5. Ч. 2022. – С.239-244.

опова Л. Стандартизація у сфері архівної справи: міжнародний досвід та проблеми гармонізації в Україні. / Л. Попова, А. Хромов //Адміністративне право і процес. – 2-21. № 4 (35). – С. 5 – 19.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до семінарських занять

з дисципліни «Стандартизація в документно-інформаційній сфері»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

(Електронне видання)

Укладачі:

Сілютіна Ірина Миколаївна
Петренко Максим Олегович

Редактор

Техн. редактор І.М. Сілютіна

Оригінал-макет І.М. Сілютіна

Підписано до друку _____

Формат 60x84¹/₁₆. Папір типограф. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. №. Облік. вид. арк. ____.

Тираж ___ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: вул. Іоанна Павла II, 17

Тел.+38(050)218 04 78, факс (06452) 4 03 42

e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com